

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آمار پایه و اساس همه برنامه ریزی‌هاست.

مقام معظم رهبری

هشتم انداز مرکز آمار ایران در افق ۱۴۰۴

مایکانه مربع نظام آماری ایران،

مورد اعتماد عموم مردم

و متخصصان، و سرآمد در آسیا، مستقیم.

www.amar.org.ir

مرکز آمار ایران به عنوان مرجع ارائه و انتشار آمار در کشور، مصوب مجلس شورای اسلامی و در جهت تعالی سازمانی، شعار «همدلی و عزم سازمانی» را سرلوحه فعالیت‌های خود در سال ۱۳۹۵ قرار داد. مقبولیت و ارتقای جایگاه این مرکز، منوط به ارائه آمارهای رسمی بر اساس مؤلفه‌های دقت، سرعت و صحت می‌باشد که این امر مستلزم تلاش مضاعف کارکنان است. در همین راستا، ایجاد فضای شایسته سالاری و شکوفایی استعدادهای کارکنان، محیط با نشاط سازمانی و افزایش رضایت کارکنان و مشتریان مرکز، از اهم اهداف سال ۱۳۹۵ قرار گرفت.

اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن به شیوه‌ای نوین (اینترنتی و تبلت) مهمترین و کلیدی‌ترین فعالیت آماری مرکز آمار ایران در این سال بود که در پی تعامل گسترده با دستگاه‌های اجرایی کشور و استان‌ها، در ماه‌های مهر و آبان به خوبی اجرا شد و گزیده نتایج آن از طریق درگاه ملی آمار در دسترس کاربران قرار گرفت. بدون شک دسترسی به نرخ مشارکت ۴۸,۴ درصد در سرشماری اینترنتی، نشانگر توسعه و ارتقاء جایگاه کشور در عرصه جهانی، ارتقای فرهنگ آماری جامعه و افزایش اعتماد عمومی بوده و لازمه گذار از سرشماری سنتی به سمت آمارگیرهای مدرن و ثبتي مبنا خواهد بود. ابعاد کلی این طرح ملی و زیربنایی و اهم اقدامات صورت گرفته در بخش مجزایی در فصل تولید آمار ارایه شده است.

سایر اهداف عملیاتی این مرکز با استخراج نتایج تفصیلی سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳، استخراج نتایج آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، اجرای ۴۱ آمارگیری نمونه‌ای و ثبتي، استخراج نتایج آمارگیری‌ها و استخراج نتایج طرح‌های تفصیلی و محاسبات برای تهیه جدول‌های داده- ستانده، تهیه حساب‌های ملی تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت، حساب‌های منطقه‌ای و فصلی، تهیه ۱۳ عنوان شاخص قیمت و تغییر سال پایه طرح‌های شاخص قیمت، ادامه اقدامات مربوط به پیاده‌سازی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، هماهنگی و همکاری برای تهیه شاخص‌های توسعه پایدار (SDGs)، استانداردسازی تعاریف ۷۱۲ واژه آماری، ترجمه، بازنگری و تدوین ۵ طبقه‌بندی بین‌المللی، نظارت بر اجرای آمارگیری‌های مرکز، ادامه پیاده‌سازی آزمایشی چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران،

۱. Sustainable Development Goals (SDGs)

چاپ و نشر ۱۲۰ عنوان نشریه آماری، تهیه و اجرای طرح شایسته سالاری در بین کارکنان، ایجاد هماهنگی و تلاش برای افزایش کارایی نظام ملی آمار ایران با برگزاری یک جلسه شورای عالی آمار، ارتقای ارتباطات ملی و بین‌المللی با شرکت در نشست‌ها و گردهمایی‌ها و حضور فعال در نشست‌های بین‌المللی، توسعه نیروی انسانی با برگزاری ۶۲ عنوان دوره آموزشی، اطلاع‌رسانی آماری از طریق درگاه ملی آمار، واحد اطلاع‌رسانی آماری، کتابخانه و نیز پاسخگویی به کاربران از طریق رایانامه محقق شده است.

برخود لازم می‌دانم از تمامی مدیران و کارکنان متخصص، خدمتگزار و پرتلاش مرکز آمار ایران و پژوهشکده آمار، کارکنان معاونت آمار و اطلاعات سازمان برنامه و بودجه استان‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور که در کسب موفقیت‌های این مرکز و اعتلای نظام ملی آمار ایران سهیم بوده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم.

امید علی پارسا
رئیس مرکز آمار ایران
و دبیر شورای عالی آمار

گزارش عملکرد مرکز آمار ایران سال ۱۳۹۵

فهرست

۷	معرفی مرکز آمار ایران
۱۵	تولید آمار
۵۳	بهبود کیفیت آمارها
۶۳	اطلاع‌رسانی آماری، توسعه فناوری اطلاعات و پایگاه اطلاعات آماری
۷۵	وظایف مرتبط با نظام آماری
۸۱	پژوهش‌های آماری
۸۹	ارتباطات ملی، بین‌المللی و ارتقای فرهنگ آماری
۹۵	توسعه نیروی انسانی
۹۹	رویکرد آینده

معرفی مرکز آمار ایران

معرفی مرکز آمار ایران

❖ تاریخچه

مرکز آمار ایران به منظور ایجاد یک نظام ملی آماری و با هدف تهیه آمارهای رسمی جامع و صحیح در زمینه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی برای رفع نیازهای برنامه‌ریزی، علمی و پژوهشی کشور تأسیس شده است. به دلیل نیاز روزافزون دستگاه‌های برنامه‌ریزی کشور به آمار و ضرورت همکاری بسیار نزدیک سازمان اصلی تولیدکننده آمار رسمی با دستگاه برنامه‌ریزی، اداره آمار عمومی که وابسته به وزارت کشور بود در سال ۱۳۴۴ با نام **مرکز آمار ایران** به زیر مجموعه‌های سازمان برنامه و بودجه وقت پیوست. لازم به ذکر است سازمان برنامه و بودجه از سال ۱۳۸۶ تا پایان سال ۱۳۹۳ با عنوان "معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور" و طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۴ با عنوان "سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور" فعالیت می‌کرد و از اوایل سال ۱۳۹۵ با عنوان سازمان برنامه و بودجه کشور به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

مروری بر قانون مرکز آمار ایران

قانون مرکز آمار ایران که در سال ۱۳۴۴ همزمان با تأسیس آن تصویب شده بود در سال ۱۳۵۳ مورد بازنگری قرار گرفت و در قالب ۱۶ ماده و یک تبصره به تصویب مجلس شورای ملی وقت رسید. این قانون در سه بخش «کلیات»، «وظایف و اختیارات» و «شورای عالی آمار و وظایف آن» تدوین شده است. تعاریف و مفاهیم مندرج در بخش کلیات، برخی مواد بخش وظایف و اختیارات و همچنین ماده ۱۱ این قانون که به وظایف شورای عالی آمار می‌پردازد به شرح زیر است:

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات

- **سرشماری:** منظور آمارگیری‌هایی است که تمامی افراد و واحدهای جامعه مورد مطالعه را در برگیرد و در موارد مشخص به منظور جمع‌آوری اطلاعات در زمینه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی مانند نفوس، مسکن، کشاورزی، صنعت، ساختمان، بازرگانی، فرهنگی و سایر فعالیت‌ها صورت می‌گیرد. در صورتی که سرشماری در سراسر کشور به عمل آید سرشماری عمومی نامیده می‌شود.
- **آمارگیری نمونه‌ای:** منظور جمع‌آوری اطلاعات آماری از تعدادی از افراد یا واحدهای جامعه بر اساس روش‌های علمی آماری است که نتایج آن قابل تعمیم باشد.
- **آمارگیری جاری:** منظور آمارگیری‌هایی است که از روی مدارک، گزارش‌ها و فرم‌های مربوط به فعالیت‌های جاری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی وابسته به دولت انجام می‌شود.

- محاسبات ملی: منظور بیان آماری تمامی فعالیت‌های اقتصادی کشور طی یک دوره زمانی می‌باشد.
- شاخص قیمت‌ها: منظور کمیتی است که تغییرات متوسط قیمت کالاها و خدمات را نسبت به یک زمان معین نشان دهد.
- قالب آماری: منظور فهرستی از مشخصات کلی افراد یا واحدهای جامعه مورد آمارگیری است که به‌خصوص در آمارگیری‌های نمونه‌ای از آن استفاده می‌شود.
- خدمات آماری: منظور انجام تمام یا قسمتی از خدماتی است که در زمینه تهیه و اجرای طرح‌های آماری و استخراج نتایج و چاپ و انتشار آنها به‌عمل می‌آید.

ماده ۳- وظایف و اختیارات مرکز آمار ایران

- انجام سرشماری‌های عمومی و آمارگیری‌های نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی؛
- تهیه آمارهای لازم به منظور تأمین نیازمندی‌های برنامه‌ریزی و هدف‌های برنامه‌های عمرانی کشور؛
- تهیه و به‌نگام‌سازی چارچوب‌های آماری؛
- استخراج، بررسی، چاپ و انتشار نتایج حاصل از سرشماری‌ها و آمارگیری‌ها؛
- تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمت‌ها؛
- تهیه تعاریف، مفاهیم، معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری؛
- گردآوری آمارهای مورد نیاز از بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی؛
- تهیه و انتشار سالنامه آماری کشور؛
- تمرکز اسناد، مدارک و اطلاعات آماری؛
- راهنمایی‌های فنی به واحدهای آماری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، سازمان‌های وابسته به دولت، شرکت‌های دولتی و همچنین مؤسسات بخش خصوصی و تعاونی و
- انجام خدمات آماری برای بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی.

ماده ۷- محرمانگی اطلاعات

هر شخص ساکن ایران همچنین اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور مکلفند به پرسش‌های مربوط به تمامی سرشماری‌ها و آمارگیری‌هایی که توسط مرکز آمار ایران انجام می‌شود پاسخ صحیح دهند. آمار و اطلاعاتی که ضمن آمارگیری‌های مختلف از افراد و مؤسسات جمع‌آوری می‌شود محرمانه خواهد بود و بجز در تهیه آمارهای کلی و عمومی نباید مورد استفاده قرار گیرد. استفاده و مطالبه و استناد به اطلاعات جمع‌آوری شده از افراد و مؤسسات به هیچ‌وجه در مراجع قضایی و اداری و مالیاتی و ... مجاز نخواهد بود.

ماده ۸- رعایت تعاریف و مفاهیم استاندارد

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکت‌های دولتی موظفند در انجام آمارگیری‌ها از تعاریف، مفاهیم، روش‌ها، معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری مرکز آمار ایران تبعیت نمایند.

ماده ۱۱- شورای عالی آمار وظایف زیر را عهده‌دار خواهد بود:

- تعیین سیاست کلی برنامه‌های آماری کشور و نحوه توزیع فعالیت‌های آماری بین سازمان‌های مسئول؛
- تعیین اولویت‌های آماری کشور؛
- تعیین سیاست جامع در زمینه هماهنگی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در مورد استفاده از ماشین‌های حسابگر؛
- اظهارنظر در مورد تأمین اعتبار اجرای طرح‌ها و فعالیت‌های آماری وزارتخانه‌ها و وابسته به دولت و شرکت‌های دولتی که از محل اعتبارات عمرانی کشور هزینه آن پرداخت می‌شود و
- اتخاذ تصمیم درباره مسائلی که دستگاه‌های اجرایی در زمینه اجرای آمارگیری‌ها با آن مواجه می‌شوند و در شورا مطرح می‌نمایند.

❖ برنامه‌ریزی استراتژیک مرکز آمار ایران

مرکز آمار ایران به عنوان نهاد حاکمیتی و مرجع رسمی اعلام و انتشار آمارهای رسمی کشور، مأموریت تأمین اطلاعات مورد نیاز نظام برنامه‌ریزی کشور را برعهده دارد. بدین منظور لازم است برنامه استراتژیک مرکز، با سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام جمهوری اسلامی ایران، برنامه ملی آمار و برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگ باشد و به‌طور منسجم تدوین گردد. بر این اساس پس از تهیه و تدوین چشم‌انداز و مأموریت با عنوان بخشی از عناصر برنامه‌ریزی استراتژیک مرکز، اهداف عملیاتی سالانه در چارچوب اهداف بلند مدت تعیین شده است.

چشم‌انداز مرکز آمار ایران در افق ۱۴۰۴

"ما یگانه مرجع نظام آماری ایران، مورد اعتماد عموم مردم و متخصصان، و سرآمد در آسیا هستیم".

مأموریت مرکز آمار ایران

"مأموریت ما، مدیریت تهیه و انتشار آمارهای رسمی کشور و استقرار نظام آمارهای ثبتي مبنا با رعایت اصول بنیادین آمارهای رسمی است".

برنامه عملیاتی سال ۱۳۹۶ دفاتر مرکز آمار ایران

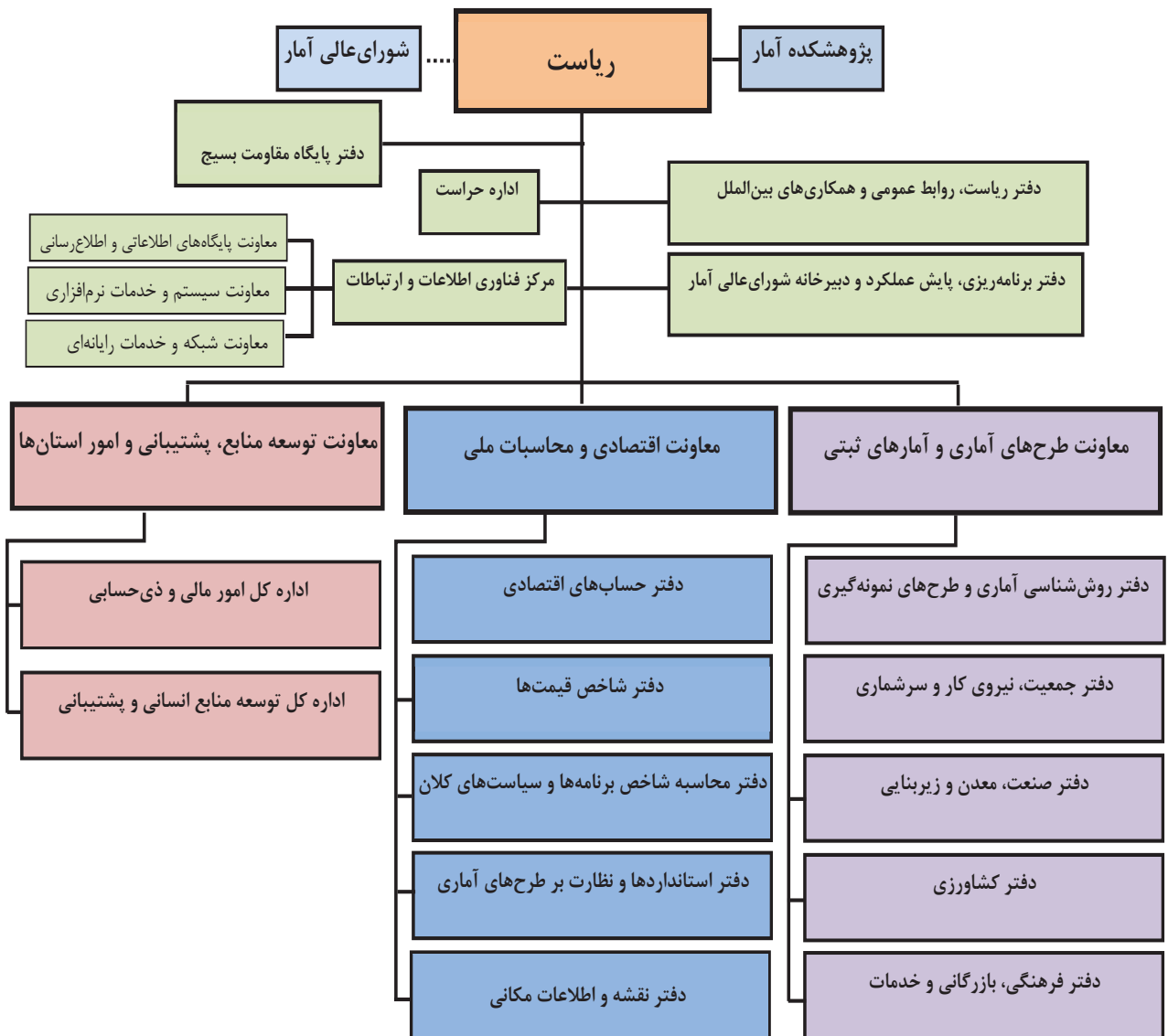
۱. تعیین برنامه معاونت‌ها؛
۲. تعیین برنامه عملیاتی دفاتر؛
۳. تعیین گروه‌های مسئول برنامه‌های دفاتر؛
۴. تعیین شرح وظایف گروه‌ها؛
۵. تعیین تاریخ شروع و مدت زمان وظایف یا فعالیت؛
۶. تعیین نوع محصول (خروجی) و شرح آن؛
۷. تعیین نوع سازمان اعم از داخل، خارج و استان و

۸. تعیین دفتر پیش‌نیاز (نوع ورودی، شرح ورودی و تاریخ دریافت پیش‌نیاز).

به منظور تهیه و تدوین برنامه عملیاتی سالانه و اهداف و فعالیت‌های مرکز در سال ۱۳۹۶، از سامانه برنامه جامع عملیاتی مرکز بهره‌گرفته می‌شود. همچنین پس از کنترل و پایش، میزان تحقق اهداف سالانه گروه‌ها، دفاتر، معاونت‌ها و نیز اهداف عملیاتی کل مرکز، ارزیابی خواهد شد.

ساختار کلان سازمانی مرکز آمار ایران

با رعایت موضوع ماده‌های ۲۹، ۳۱ و ۳۳ قانون مدیریت خدمات کشوری ساختار کلان مرکز آمار ایران پس از بازنگری در سال ۱۳۹۰ به صورت زیر طراحی شده است.

شایان ذکر است به استناد ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار، وظیفه دبیرخانه شورای عالی آمار را مرکز آمار ایران عهده‌دار می‌باشد. رئیس مرکز آمار ایران، دبیر شورای عالی آمار است.

❖ همکاران استانی

معاونت‌های آمار و اطلاعات، زیر مجموعه ساختار تشکیلاتی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و به عنوان بازوان اجرایی مرکز آمار ایران، مسئولیت هدایت و مدیریت انجام تکالیف آماری محوله مرکز آمار ایران توسط رده‌های اجرایی استانی را برعهده داشته و در چارچوب سیاست‌ها، بخشنامه‌ها، اعتبارات و ... ابلاغی از مرکز آمار ایران تمهیدات لازم برای انجام مطلوب تکالیف آماری در استان‌ها را فراهم می‌نمایند. هدایت، آموزش، نظارت، استخراج و اطلاع‌رسانی نتایج آمارگیری‌ها، سرشماری‌ها و فعالیت‌های آماری، پشتیبانی و حمایت از سازمان برنامه و بودجه استان‌ها از جمله وظایفی است که مدیران و کارشناسان این مرکز به عنوان طراحان و بهره‌برداران اولیه فعالیت‌های آماری و هسته مرکزی نظام ملی آمار ایران، بر عهده دارند.

معاونت توسعه منابع و پشتیبانی امور استان‌ها اعتبارات مربوط به طرح‌های آماری و سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۹۵ را با در ابتدای سال، به سازمان برنامه و بودجه استان‌ها اعلام و با توجه به برنامه زمانبندی اجرای طرح‌های آماری در طی سال ابلاغ‌های مربوط را انجام می‌دهد. در همین راستا ۶ مرحله ابلاغ اعتبار انجام شد.

❖ نیروی انسانی

تعداد ۴۰۸ نفر در این مرکز به خدمت اشتغال دارند که ویژگی نیروها بر حسب نوع استخدام و مدرک تحصیلی در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱- نیروی انسانی شاغل مرکز آمار ایران به تفکیک نوع استخدام و مدرک تحصیلی

جمع	دیپلم و کمتر از آن	فوق دیپلم	لیسانس	فوق لیسانس	دکتری	مدرک تحصیلی
						نوع استخدام
۱۶۶	۱۱	۴	۶۱	۸۹	۱	رسمی
۱۶۴	۳۲	۳	۴۴	۸۳	۲	پیمانی
۷۸	۲۴	۱۴	۲۹	۱۱	-	قرارداد انجام کار مشخص
۴۰۸	۶۷	۲۱	۱۳۴	۱۸۳	۳	جمع

❖ اعتبارات

مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مرکز در سال ۱۳۹۵، رقمی معادل ۵۱۰,۹۳۶ میلیون ریال بوده است که از این مبلغ ۴۷۳,۲۲۹ میلیون ریال اعتبارات هزینه‌ای و ۳۷,۷۰۷ میلیون ریال اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بوده است. اعتبارات هزینه‌ای سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ به مبلغ ۱,۳۵۰,۰۰۰ میلیون ریال و اعتبارات هزینه‌ای مربوط به ساماندهی آمارهای ثبتی دستگاه‌های اجرایی ۴۵,۰۰۰ میلیون ریال بوده است.

اعتبارات هزینه‌ای

اعتبارات هزینه‌ای شامل دو قلم اساسی حقوق و مزایای مستمر (بند " و " و سایر می‌باشد. مجموع اعتبارات هزینه‌ای مرکز (به استثنای اعتبارات هزینه‌ای مربوط به سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ و ساماندهی آمارهای ثبتی دستگاه‌های اجرایی) با رشدی معادل ۱۸ درصد از ۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ به ۴۷۳,۲۲۹ میلیون ریال در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. حقوق و مزایای مستمر با رشدی معادل ۵۶,۲۲ درصد از ۷۶,۴۶۶ به ۱۱۹,۴۵۵ میلیون ریال و سایر اعتبارات هزینه‌ای با رشدی معادل ۹,۳۵ درصد از ۳۲۳,۵۳۴ به ۳۵۳,۷۷۴ میلیون ریال افزایش یافته است.

میزان تخصیص اعتبارات هزینه‌ای در سال ۱۳۹۵ (حقوق و مزایای مستمر از ۹۵ درصد در سال ۱۳۹۴ به ۹۹,۸۳ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش و سایر اعتبارات هزینه‌ای از ۹۵ درصد در سال ۱۳۹۴ به ۸۵,۸۹ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است) حدود ۸۹,۴۱ درصد بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۴ حدود ۶ درصد کاهش یافته است. تخصیص اعتبارات هزینه‌ای سرشماری ۸۵,۱۹ درصد بوده است و اعتبارات هزینه‌ای ساماندهی آمارهای ثبتی دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۵ تخصیصی نداشته است.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سال ۱۳۹۵ کاهشی معادل ۲۰,۹۷ درصد از ۳۹,۲۵۹ به ۳۱,۰۲۵ میلیون ریال داشته است. این اعتبارات در قالب دو طرح عمرانی تأمین تجهیزات و تأمین سخت‌افزار و نرم‌افزار (طرح تکفا) مبادله می‌گردد. میزان تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۵ معادل ۸۲,۲۸ درصد بوده است.

مرکز آمار ایران

